

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนิเทศการศึกษานับว่ามีความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญมากขึ้น เพราะในปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ การศึกษาจึงมีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเหล่านั้น คุณภาพทางการศึกษาจะดีขึ้นได้เมื่อครูไม่หาความรู้ ปรับปรุงบทบาทของตนให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เห็นคุณค่าของการเรียนการสอน แต่เพราะในปัจจุบันครูมีภาระหน้าที่ประจำอยู่มาก โอกาสที่จะศึกษาหาความรู้หรือติดตามการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยตนเองเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรคาดหวังจึงเป็นไปได้ยาก ด้วยเหตุดังกล่าวการนิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือครู ผู้ที่รับผิดชอบในการนิเทศการศึกษาโดยตรงคือศึกษานิเทศก์ โดยทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จริกสภาพปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนและการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาระบุว่า "การตรวจและการนิเทศโรงเรียนยังทำได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งมีผลทำให้โรงเรียนขาดความกระตือรือร้นในการดำเนินงานคุณภาพการเรียนการสอนจึงไม่ดีเท่าที่ควร" (สำนักนายกรัฐมนตรีย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525: 49) ซึ่งเห็นได้ว่าการศึกษาคงจะได้ผลดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เองว่าปฏิบัติงานในขอบเขตหน้าที่เหล่านั้นได้เต็มที่และดีเพียงใด ดังที่ พัทธกษ มังกรไชยา (2516: 1) กล่าวไว้ว่า

ศึกษานิเทศก์จะทำงานให้บรรลุผลดีได้นั้น ต้องหมั่นสำรวจและวัดผลงานที่กระทำไปแล้วอยู่เสมอ เพื่อสำรวจตัวศึกษานิเทศก์เองก่อนที่จะให้ผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์อีกประการหนึ่งก็ เพื่อที่จะได้หาทางเพิ่มส่วนที่ดีและลดจุดอ่อนทั้งหลายที่มีอยู่ ทำให้

เราทำงานในหน้าที่เป็นผลดีและถูกใจเรา

กระทรวงศึกษาธิการต้องการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ให้มีคุณภาพดีขึ้น เพราะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในอนาคตของเยาวชนที่กำลังเติบโต เป็นผู้ใหญ่วันข้างหน้า หรือกล่าวได้ว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ การผลึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งถ้ามีการปรับปรุงการเรียนการสอนผลึกษาให้มีคุณภาพดีแล้ว ย่อมมีผลต่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาด้วย ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้กรมผลึกษาทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลึกษา และจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมครูผู้สอนผลึกษา โดยแบ่งหน่วยงานออกเป็นศึกษานิเทศก์กรมผลึกษาส่วนกลาง ศึกษานิเทศก์กรมผลึกษาประจำเขตการศึกษาต่าง ๆ และศึกษานิเทศก์กรมผลึกษาประจำจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเป็นการจัดสรรงานให้เกิดประสิทธิภาพตามแนวทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษา แต่ในปัจจุบันนี้ยังพบว่าการเรียนการสอนในวิชาผลึกษายังอยู่ในสภาพที่ไม่น่าพอใจนัก ถึงแม้จะมีหน่วยศึกษานิเทศก์กรมผลึกษาปฏิบัติงานอยู่ทั่วประเทศก็จริง ทั้งนี้เพราะว่าศึกษานิเทศก์กรมผลึกษามีหน้าที่หลายประการ การปฏิบัติงานจึงมีการปฏิบัติตามแนวกว้าง ๆ และปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ ในแต่ละหน้าที่นั้น ๆ งานที่ปฏิบัติมักจะเป็นงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องนัก ดังที่ ศัททภักดิ์ มังกรไชย (2516: 9) กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษามากที่สุด และกิจการของศึกษานิเทศก์ก็อยู่ในขอบเขตของการนิเทศการศึกษาแต่อย่างเดียว..." จึงเป็นเหตุให้งานนิเทศการศึกษาของไทยในปัจจุบันไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาได้ระบุไว้ดังที่กล่าวไปแล้ว อีกทั้งงานนิเทศการศึกษายังไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติงานจำกัดอยู่แต่ภาคความรู้ และไม่สัมพันธ์กับงานด้านอื่น ๆ (พัชรี ศิลปไชย 2524: 3) ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคคลหนึ่งในวงการผลึกษามีความสนใจและต้องการศึกษาถึงการรับรู้ของครูผลึกษาในบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์กรมผลึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่สำคัญสำหรับหน่วยงานของศึกษานิเทศก์กรมผลึกษา และเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงส่งเสริมงานด้านการศึกษาทางผลึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาผลึกษาในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อ เปรียบ เทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา ตามการรับรู้ของครูพลศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

การรับรู้ของครูพลศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของ
ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษามีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาใน
ส่วนกลาง โดยแบ่ง เป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ศึกษาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการเรียนการสอน
- ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
- ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์
- ด้านกิจกรรม เสริมหลักสูตร
- ด้านบริการชุมชน

1.2 ศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา

2. การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาใน เขต
กรุงเทพมหานครที่อยู่ในโครงการก้ารนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา ในช่วง
ปี พ.ศ. 2525 - 2527

3. การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา
ในส่วนกลางเท่านั้น มิได้รวมถึงศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำเขตการศึกษา ศึกษา

นิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด และศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เป็นต้น

ความจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมในเรื่องประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความแตกต่างกันในด้านการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทในด้านต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามคือครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา ซึ่งได้ให้คำตอบด้วยความเป็นจริงและ เชื่อถือได้

คำจำกัดความ

การนิเทศพลศึกษา หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เป็นการให้บริการแก่ครูพลศึกษา เพื่อให้ครูได้รู้จักปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพลศึกษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของนักเรียนทุก ๆ ด้าน

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษาประจำส่วนกลาง ซึ่งเป็นผู้ที่กำสั่งปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศวิชาพลศึกษา

ครูพลศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ ผู้ทำการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนการนิเทศให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของครูพลศึกษา และสภาพของปัญหาที่เป็นจริงในปัจจุบัน

3. ทำให้ทราบความต้องการของครูพลศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศพลศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย